

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/8/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6416207697
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6416207697.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Danice Kočíckovej, vo veci starostlivosti o maloletú A. T., narodenú XX. XX. XXXX a maloletého R. T., narodeného XX. XX. XXXX, obidve s trvalým pobytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Q. F., deti rodičov - matky J. T., narodenej XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom XXX XX Q. P. XXX, právne zastúpenej JUDr. Ľubomírom Ivanom, advokátom, so sídlom Námestie SNP 41, 960 01 Zvolen a otca L. T., narodeného XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom N. XXX, XXX XX P., N. D., o zvýšenie výživného na maloleté deti, o odvolaní matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 24P/32/2016-270 z 12. júna 2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom vo výrokoch, ktorými zmenil rozsudok Okresného súdu v Chrudimi č.k. 9Nc 35/2011-214 zo dňa 25. 07. 2012 tak, že zvyšuje vyživovaciu povinnosť otca L. T., narodeného XX. XX. XXXX k maloletému dieťaťu A. T., narodenej XX. XX. XXXX z výživného v sume 125,- Eur mesačne na výživné v sume 150,- Eur mesačne, počnúc 23. 08. 2016, ktoré je povinný posilať vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa (I. výrok); zvyšuje vyživovaciu povinnosť otca L. T., narodeného XX. XX. XXXX k maloletému dieťaťu R. T., narodenému XX. XX. XXXX z výživného v sume 80,- Eur na výživné v sume 120,- Eur mesačne, počnúc 23. 08. 2016, ktoré je povinný posilať vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa (III. výrok) a vo výroku, ktorým návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti vo zvyšnej časti zamietol (V. výrok), p o t v r d z u j e.
II. Rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom vo výrokoch o zročnom výživnom na maloletú A. T., narodenú XX. XX. XXXX a maloletého R. T., nar. XX. XX. XXXX (II. výrok, IV. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (VI. výrok) z r u š u j e a vec mu v tomto rozsahu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 12. 06. 2018 zmenil rozsudok Okresného súdu v Chrudimi č.k. 9Nc 35/2011-214 zo dňa 25.07.2012 tak, že zvyšuje vyživovaciu povinnosť otca L. T., nar. XX. XX. XXXX k maloletému dieťaťu A. T., nar. XX. XX. XXXX z výživného v sume 125,- Eur mesačne na výživné v sume 150,- Eur mesačne, počnúc 23. 08. 2016, ktoré je povinný posilať vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa (I. výrok). Zároveň súd prvej inštancie rozhodol, že zmeškané výživné za obdobie od 23. 08. 2016 do 31. 05. 2018 vo výške 432,25 Eur povoľuje otcovi splácať v splátkach po 36,- Eur mesačne popri bežnom výživnom, počnúc právoplatnosťou rozhodnutia až do úplnej úhrady dlhu pod stratou výhody splátok nezaplatením čo i len jednej z nich (II. výrok). Ďalej súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu v Chrudimi č.k. 9Nc 35/2011-214 zo dňa 25. 07. 2012 tak, že zvyšuje vyživovaciu povinnosť otca L. T., nar. XX. XX. XXXX k mal. dieťaťu R. T., nar. XX. XX. XXXX z výživného vo výške 80,- Eur na výživné vo výške 120,- Eur mesačne, počnúc 23.

08. 2016, ktoré je povinný posielat' vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky mal. dieťaťa (III. výrok), pričom rozhodol, že zmeškané výživné za obdobie od 23. 08. 2016 do 31. 05. 2018 vo výške 691,61 Eur povoľuje otcovi splácať v splátkach po 57,- Eur mesačne popri bežnom výživnom, počnúc právoplatnosťou rozhodnutia až do úplnej úhrady dlhu pod stratou výhody splátok nezaplatením čo i len jednej z nich (IV. výrok). Súd prvej inštancie návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti vo zvyšnej časti zamietol (V. výrok). O náhrade trov konania prvoinštančný súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania (VI. výrok)

Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu vyplýva, že matka maloletých detí (ďalej len „matka“) sa návrhom domáhala zvýšenia výživného na maloletú A. v sume 250,- Eur mesačne a maloletého R. v sume 200,- Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom podania návrhu.

Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa ustanovenia čl. 5, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „Zákon o rodine“).

Súd prvej inštancie mal preukázané, že Okresný súd v Chrudimi rozsudkom č.k. 9Nc 35/2011-214 zo dňa 25. 07. 2012 maloletú A. a maloletého R. na čas po rozvoze manželstva rodičov zveril do výchovy matky a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej A. mesačne sumou 125,- Eur a na výživu maloletého R. mesačne sumou 80,- Eur, vždy do každého 20. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc právoplatnosťou rozsudku o rozvoze manželstva.

Súd prvej inštancie uviedol : „Od tohto posledného súdneho rozhodnutia uplynulo takmer šesť rokov, počas ktorého došlo k podstatnej zmene pomerov na strane maloletých detí. Obidve maloleté deti za uvedené obdobie vyrástli, čomu zodpovedajú zvýšené nároky na ich výživu, výchovu a zdravý všestranný vývoj a rozvoj. Navyše maloletý R. začal navštevovať základnú školu, čím došlo k ďalšiemu zvýšeniu nákladov. Výdavky na maloletú A. predstavujú: cestovné do školy 16,- Eur; obedy v škole 20,- Eur; A. F. E. - P. 110,- Eur ročne (počítané na desať mesiacov); taxík 25,- Eur (v období, keď matka pracuje v D. a vracia sa z voľno časových aktivít za sprievodu starej mamy, alebo tety v čase, keď už nechodí autobusová doprava); sporenie 29,- Eur mesačne; poplatky v škole približne 60,- Eur ročne; J. 30,- Eur na desať mesiacov; F. 30,- Eur na desať mesiacov, T. M. B., kde hodina T. stojí 12,- Eur, letný tábor 220,- Eur. Výdavky na mal. R. predstavujú: výdavky spojené so zápisom do školy do U. ročníka boli približne 160,- Eur; na W. sa platí priemerne 18,- Eur mesačne, to znamená 15 - Eur W. v C. + dve individuálne hodiny po 7,- Eur v týždni, keď je matka na Slovensku + cesta na každý tréning 50 km autom; W. výstroj za 250 - Eur (na 2 roky); F. krúžok 30,- Eur na desať mesiacov; J. krúžok 30,- Eur na desať mesiacov; obedy v škole vo výške 25,- Eur mesačne; školský klub 5, - Eur mesačne, náklady spojené s dochádzkou do školy vo výške 16,- Eur mesačne, taxík 25,- Eur (v období, keď matka pracuje v D. a vracia sa z voľno časových aktivít za sprievodu starej mamy, alebo tety v čase, keď už nechodí autobusová doprava). S W. sú spojené aj ďalšie výdavky: účasti na W. turnajoch a kempoch: cesta do M. S. 20, - Eur, štartovné 10, - Eur, ubytovanie 16,- Eur turnaj v S. L. cesta 20, - Eur, štartovné 10,- Eur; turnaj A. štartovné 25, - Eur, cesta 25,- Eur; 03. 01. 2017 turnaj A. štartovné 25,- Eur, cesta 25, - Eur, turnaj A. štartovné 30, - Eur, cesta 25, - Eur, W. z Q. 15, - Eur, C. dres 30, - Eur, tiko šport 4, - Eur; kemp v M. od 25-27. 05. 2018 160, - Eur; kemp B. W.B. 379,- Eur. Ďalej matka priemerne na tieto dve mal. deti vynakladá sumu 300, - Eur, ktorá zahŕňa stravu doma, ošatenie a drogériu. Okrem toho vynakladá na ne nepravidelné mimoriadne výdavky, ktoré sú spojené s nakúpením športových potrieb, ako bicykel stál 456, - Eur alebo korčule 89,90 Eur. Ďalej má matka s mal. deťmi výdavky, ktoré súvisia s návštevou lekárov a to S., G., príp. keď deti ochorejú, pričom výdavky na túto zdravotnú starostlivosť sú približne 30, - Eur - 40, - Eur mesačne. Na mal. deti matka poberá prídavky zo sociálneho systému v D. na mal. R. približne 150,- Eur a na mal. A. 170,- Eur, mal. deti ešte dostali po 50, - Eur na začiatku školského roka. Zmena pomerov nastala aj na strane rodičov. Navrhovateľka žije v spoločnej domácnosti s maloletými deťmi. Je samoživiteľkou rodiny. Jej príjem predstavuje sumu 800, - Eur mesačne. Z daňového priznania navrhovateľky za rok 2015 vyplýva, že jej príjem činil 11 410,- Eur, výdavky 4 458,09 Eur. Výdavky navrhovateľky sú nasledovné: bývanie 151,50 Eur mesačne (zahŕňajú výdavky na drevo, elektrinu, plyn + ďalšie výdavky spojené s prevádzkou rodinného domu); benzín 100, - Eur mesačne; internet 26, - Eur mesačne (13,24 Eur platí na Slovensku + okolo 10,- Eur v D.); telefón 70, - Eur (vrátane paušálov detí) údržba auta 100, - Eur ročne; na smeti 68, - Eur ročne; domová daň 17, - Eur (dom je vo vlastníctve jej dvoch starších dcér). V dome bývajú šiesti, navrhovateľka, štyri jej deti a matka navrhovateľky. Navrhovateľka má zdravotné problémy, čaká ju operácia - F. Q. B., pričom si nemôže dovoliť zostať na PN, nakoľko z financií plynúcich z PN by nebolo možné utiahnuť jej rodinu finančne, lieči sa na Q..

Zmena pomerov nastala aj u otca maloletých detí a spočíva v zmene jeho zamestnania, majetkových pomerov a v novej vyživovacej povinnosti otca mal. detí. V čase poslednej úpravy výšky vyživovacej povinnosti otca k mal. deťom do roku 2015 otec mal. detí pracoval ako F. L. v spoločnosti J., kde bol zamestnaný v sezóne a cez zimu bol vždy 3 mesiace na úrade práce. Jazdil ako F. aj do cudziny, preto mal vyššie príjmy a zároveň vykonával aj prácu L.. V zmysle odôvodnenia rozsudku Okresného súdu v Chrudimi možnosti a schopnosti otca zodpovedali priemernému čistému príjmu vo výške 22 000,- Kč. Za obdobie od 1/2016 do súčasnosti bol otec mal. detí evidovaný u zamestnávateľov: 13. 05. 2016-28. 02. 2017 U. C., 01. 04. 2017-12. 05. 2016 D. A. s.r.o., 01. 06. 2015 - 31. 03. 2016 C. Q.. V zmysle odpovede zamestnávateľa otca mal. detí C. U., R. XXX, XXX XX P., N. D., čistá mzda otca v období od 5/2016 - 12/2016 činila 107 998,- Kč a v období 1/2017-2/2017 činila 30 086,- Kč, t.j. v priemere 13 808,40 Kč. V zmysle priložených výplatných pásov priemerný čistý príjem otca u súčasného zamestnávateľa C. Q. činí 15 164,56 Kč. Pokiaľ ide o jeho majetkové pomery tak vlastní veci osobnej potreby (ošatenie, veci slúžiace hygiene, G., mobilný telefón 3 roky starý, bankový účet notebook z roku 2009). Nevlastní žiadny hodnotnejší majetok. Za predaj Q. dostal 20 000,- Kč, bolo to pred 5 rokmi, peniaze minul na bežné výdaje. Doklady o predaji motorového vozidla už nemá. Dom bol získaný na úver, čiastka 1 1000,- Kč bola použitá na umorenie úveru, zbytok vrátil rodičom na pôžičky, predmetné doklady otec mal. detí nemá. Na mal. deti platí výživné 205,- mesačne, nad rámce stanoveného deťom neprispieva, snažil sa im poslať darčeky, ktoré sa mu vrátili späť. S mal. deťmi A. a R. nie je v kontakte. V súčasnej dobe žije sám na adrese P., N. XXX, N. D. v byte jeho P., kde nemusí platiť nájomné ale zálohovo prispieva na platené poplatky ako aj elektrina a plyn voda čiastkou 2 000,- Kč. K jeho pravidelným mesačným výdavkom patrí výživné hradené na nepľnoleté deti zverené do starostlivosti navrhovateľky v celkovej výške 205,- Eur. Rozhodnutím okresného súdu v Chrudimi zo dňa 08. 02.2 016 č.k. 0Nc 263/2015 mu bola uložená povinnosť mesačne hradiť výživné vo výške 2 500,- Kč na nepľnoletého U., pričom ďalej spláca 500,- Kč za dlžné výživné. Medzi jeho ďalšie náklady patria náklady na dochádzanie do zamestnania 1 600,- až 1 700,- Kč a paušál za mobilný telefón približne 450,- Kč.

Prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa týkajú mal. detí a najvyšším princípom výkonu rodičovských práv a povinností je záujem maloletého dieťaťa. Sústavná a dôsledná starostlivosť o výživu dieťaťa je súčasťou rodičovských práv a povinností. Plnením vyživovacej povinnosti rodičov k deťom by mali byť uspokojené všetky náklady vo vzťahu k mal. deťom, ktoré možno očakávať. Matka mal. detí si svoju vyživovaciu povinnosť plní osobnou starostlivosťou o maloleté deti, starostlivosťou o domácnosť, poskytovaním vecných plnení (bývanie, stravovanie, odievanie, hygiena) a hradí aj všetky náklady na uspokojovanie ostatných potrieb mal. detí (náklady na zdravotnú starostlivosť, náklady spojené so vzdelávaním a návštevou škôl, ako aj náklady na mimoškolské aktivity a záľuby mal. detí.). Otec mal. detí, ktorému tieto nie sú zverené do osobnej starostlivosti si plnení vyživovaciu povinnosť platením výživného stanoveného súdom. Vzhľadom k tomu, že došlo na strane mal. detí k vyššie už skonštatovanej zmene pomerov, ktorá má za následok zvýšenie nákladov starostlivosti o obidve deti je potrebné v záujme mal. detí predchádzajúcu úpravu vyživovacej povinnosti zmeniť, nakoľko už nevyhovuje ich potrebám. Na strane otca povinného platiť výživné taktiež došlo k zmene pomerov. Získal celoročnú, no horšie odmeňovanú prácu, čo odôvodnil tým, že sa mu ďalšie dieťa a zmenil zamestnanie tak, aby sa mohol venovať synovi U., stýkal sa s ním v priebehu týždňa, podieľal sa na jeho výchove. Otec v posudzovanom období niekoľkokrát zmenil zamestnávateľa, pričom jeho pravidelný príjem sa v súčasnosti pohybuje okolo 15 000,00 Kč, t.j. pri použití kurzu 1 € = 25,80 Kč príjem vo výške 581,- Eur, existencia iných príjmov otca nebola v konaní preukázaná. Táto skutočnosť však nemôže byť na ujmu jeho ostatných mal. detí (A. a R.), ktoré sú na neho stále výživou odkázané, nakoľko povinnosťou každého rodiča je upraviť si svoje osobné a zárobkové pomery tak, aby bol v prvom rade schopný plniť si riadne a včas vyživovaciu povinnosť voči svojim nezaopatreným potomkom. Navyše napriek deklarovaným nepriaznivým majetkovým a sociálnym pomerom otec mal. detí dosahuje životnú úroveň, ktorá mu umožnila zúčastniť sa L. v W. v R., kde hoci lístky na hokejové zápisy dostal darom od rodičov, investoval čas, prácu a výdavky do účasti na takomto podujatí, pričom v zmysle jeho tvrdení mu príjem ledva postačuje na úhradu jeho základných potrieb (sestre neplatí nájom, stravuje sa u rodičov). Obligatorne súd pri rozhodovaní prihliadol aj na vývoj životných nákladov mal. detí, ku ktorému došlo počas uplynulého šesťročného obdobia. Súdom stanovené výživné na dcéru A. (XX rokov) vo výške 150,- Eur mesačne a syna R. (X rokov) vo výške 120,- Eur proporcionálne zodpovedá aj výživnému stanovenému na najmladšieho syna otca U. (X roky), určenému dohodou rodičov vo výške 97,- Eur (2 500,00 Kč). Avšak súd nevyhovел návrhu matky mal. detí v plnom rozsahu a výživné nezvýšil v ňou požadovanom rozsahu. Súd pri rozhodovaní o výške výživného zohľadnil potreby a nároky mal. detí, ktoré však vzhľadom na majetkové a sociálne pomery jej rodičov musia byť prispôsobené ich životnej úrovni. Výživné súd pre obidve mal. deti stanovil vo výške, ktoré pokrýva oprávnené nevyhnutné nároky

mal. detí (náklady na bývanie, stravu, oblečenie, vzdelávanie, lieky a aspoň časť voľno časových aktivít detí), pričom súd zohľadnil aj pravidlo, že určenie výšky výživného pre mal. dieťa nesmie presahovať možnosti a schopnosti povinného rodiča. Treba dbať na zásadu, že určené výživné rodičom musí byť zásadne schopný plniť, keď je potrebné do úvahy vziať jeho nevyhnuté výdavky. Znamená to, že stanovené výživné nesmie vytvárať u povinného rodiča stav osobného materiálneho deficitu. Táto skutočnosť potom zvyčajne vedie k situácii, že rodič je stíhaný za zanedbanie povinnej výživy a neraz sa ocitne aj vo výkone trestu odňatia slobody. Takáto situácia však opätovne znižuje možnosť rodiča platiť výživné a v konečnom dôsledku je to proti záujmom mal. dieťaťa, pretože za normálnych podmienok by rodič bol schopný platiť výživné vo vyššej sume, ktorá zodpovedá potrebám mal. dieťaťa (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 13CoP/10/2017-127 zo dňa 14. 02. 2017). Z uvedeného dôvodu má súd za to, že otec povinný platiť výživné má potenciál, t.j. schopnosti a možnosti potrebné na to, aby platil súdom stanovené zvýšené výživné, a preto súd rozhodol o návrhu na zvýšenie výživného tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia. Vzhľadom na aktuálne majetkové a zárobné pomery otca povinného platiť výživné mu súd vo výroku tohto rozhodnutia umožnil zameškané výživné splácať v mesačných splátkach tak, aby zročné výživné na mal. deti za čas od podania návrhu do rozhodnutia súdu splatil v 12 mesačných splátkach hradených k rukám matky mal. detí popri bežnom výživnom. Vzhľadom na spotrebný charakter výživného, má súd za to, že zníženie uvedených splátok a tým predĺženie doby splácania by nebolo v záujme mal. detí."

Súd prvej inštancie o náhrade trov konania rozhodol podľa ustanovenie § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP”).

2. Proti rozsudku okresného súdu matka podala včas odvolanie. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie eventuálne zmenil rozsudok prvoinštančného súdu tak, že jej návrhu v celom rozsahu vyhovie. Odvolanie odôvodnila odvolacími dôvodmi podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d), g), h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP”). Uviedla, že v prvoinštančnom konaní poukázala na to, že od predchádzajúcej úpravy výživného uplynulo viac ako 3 roky a došlo k výraznej zmene pomerov. Je samoživiteľkou rodiny a má ešte ďalšie dve vyživovacie povinnosti, o ktoré sa sama stará. Jej mesačný pravidelný príjem je v sume cca 800,- Eur. V návrhu špecifikovala svoje výdavky, ktoré musí mesačne vynaložiť a taktiež aj výdavky na maloleté deti. Otec vo vyjadrení k návrhu poukázal na svoj príjem cca 14 000,- Kč, jeho výdavky ako aj na ďalšiu vyživovaciu povinnosť na maloletého U. a po odpočítaní všetkých výdavkov mu mesačne zostáva suma 2 000,- Kč. S argumentáciou súdu prvej inštancie ohľadne toho, že otec má stabilnú, ale nižšiu hodnotenú prácu, ktorá mu nedovoľuje prispievať na výživu maloletých detí vyššou sumou sa nestotožňuje. Poukázala na Zákon o rodine, z ktorého vyplýva, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich spoločnou zákonnou povinnosťou, avšak rozsah ako túto dieťaťu každý z nich poskytuje, býva spravidla odlišný, keďže vzhľadom na špecifickosť rodičovskej starostlivosti túto neposkytujú solidárne. Podstatné sú kritéria rozhodujúce pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti ako osobná starostlivosť o dieťa, starostlivosť o domácnosť, či rodičia spolu žijú a pod.. Zákon o rodine predovšetkým predpokladá, že rodičia si budú plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči oprávnenému dieťaťu v rozsahu zodpovedajúcom potrebám dieťaťa a zároveň vlastným schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom. V tejto súvislosti poukázal na Nález Ústavného súdu SR č. k. ÚS 173/2015-15, z ktorého vyplýva: „Rozhodujúca na strane povinného rodiča je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Za schopnosť rodiča treba považovať reálny príjem rodiča, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia, je potrebné posúdiť aj objektívne možnosti povinného rodiča ako sú zdravotný stav, vzdelanie, prax a skúsenosť v odbore. Pre posúdenie možnosti a schopnosti povinného rodiča nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobné pomery, ale jeho reálne zárobné možnosti...” Podľa jej názoru súd prvej inštancie vôbec neriešil uvedené skutočnosti, pretože poukázal na skutočný príjem otca, ktorý je vo výške cca 13 000,- až 14 000,- Kč, avšak nevzal do úvahy to, že otec má vzdelanie v odbore stavebníctvo a možnosť zárobku v tejto oblasti je ďaleko vyššia. Otec sa osobne nestará ani o jedno maloleté dieťa, čo taktiež prispieva k možnosti nájsť si lepšie platené zamestnanie, prípadne za lepším zamestnaním vycestovať aj do zahraničia. Ďalej poukázala na judikát publikovaný pod R 5/1969 a Nález Ústavného súdu SR č. k. ÚS 110/2015-7. Uviedla, že v zmysle Zákona o rodine je plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom ich zákonná povinnosť, a teda plnenie vyživovacej povinnosti má prednosť pred uspokojovaním vlastných potrieb rodiča. To znamená, že až potom, ako rodič zabezpečí výživu svojho dieťaťa, má právo využiť svoje zostatkové finančné prostriedky na uspokojovanie vlastných potrieb. Počas prvoinštančného konania poukázala na to, že otec si v prvom rade uspokojuje svoje „potreby“ (viď pobyt otca v R. na L. v W.). Aj keď otec uviedol, že lístky dostal darom od rodičov, túto skutočnosť nepovažuje za pravdivú, pričom bolo potrebné zaplatiť aj ďalšie

výdavky spojené s takýmto výletom. Otec si plní výživné na maloletého U. v sume 100,- Eur, ktorý má X roky a ktorého potreby sú v menšom rozsahu ako jej maloletých detí, ktoré sú školopovinné a vznikajú výdavky súvisiace s návštevou školy a s krúžkami. Podľa jej názoru súd prvej inštancie nepostupoval v súlade so zákonom, keď vzal za preukázaný príjem, ktorý otec deklaroval, avšak nebral do úvahy reálne zárobkové možnosti otca a jej plnenie vyživovacej povinnosti formou naturálnou, starostlivosťou a pod.. Výživným v prvoinštančnom súdom určenej výške pokryje nevyhnutné náklady maloletých detí, avšak zvyšok nákladov musí uhradiť ona osobne. Má za to, že medzi jej maloletými deťmi a maloletým U. sa jedná nielen o vekový rozdiel, ale aj rozdiel v potrebách maloletých detí, ktoré sa odvíjajú od ich veku. Jej vznikajú výdavky súvisiace s potrebami maloletých detí vo väčšom rozsahu ako je to u maloletého U..

3. Proti rozsudku prvoinštančného súdu otec podal včas odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil. Poukázal na to, že sa mu po rozvoze manželstva s matkou narodil z iného vzťahu maloletý U.. Skončil pracovný pomer so spoločnosťou J., ktorý bol dohodnutý na dobu určitú. Počas zimného obdobia bol evidovaný na úrade práce. Následne montoval bazény po celej Európe a v letnom období sa zdržiaval na území N. minimálne. Podotkol, že s maloletými deťmi A. a R. sa nestýka, pretože tento styk mu matka neumožňuje. Následne si našiel zamestnanie u zamestnávateľov, ktorí prevádzkujú dopravu iba na území N. D., aby si mohol plniť svoje záväzky voči rodine. Prvoinštančnému súdu predložil dôkazy ohľadne svojich príjmov, z ktorých vyplýva, že jeho čistý mesačný príjem je vo výške 15 000,- Kč, z ktorého prispieva na výživu maloletých detí súhrnne sumou 205,- Eur a hradí výživné na maloletého U. v sume 2 500,- Kč na základe rozhodnutia Okresného soudu v Chrudimi zo dňa 08. 02. 2016, č. j. 0Nc 263/2015. Zároveň má mesačné výdavky na domácnosť vo výške 2 000,- Kč v súvislosti s cestou do zamestnania vo výške 1 700,- Kč, výdavky s mobilným telefónom cca 450,- Kč, pričom mu zostane suma 3 050,- Kč. Po zvýšení výživného a po uhradení výživného na maloleté deti by mu zostala suma 3 100,- Kč na zaplatenie výdavkov súvisiacich s bývaním a s cestovným. Je F. z U.. Pracuje na území N. D. z dôvodu, aby sa mohol stykať s maloletým U.. Síce náklady s vekom dieťaťa sa zvyšujú, avšak má za to, že súd nemôže rozhodnúť o zvýšení výživného, ktoré pre neho znamená, že po úhrade výživného nebude mať finančné prostriedky ani na svoju minimálnu výživu.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že chce, aby otec zaplatil zameškané výživné naraz. Poukázala na to, že otec neposlal maloletým deťom ani pohľadnicu, ani list, eventuálne peniaze k sviatkom. O výške jeho platu pochybuje, keďže platy v N. D. v tomto odvetví sú podstatne vyššie.

5. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca a matky uviedol, že sa pridrižava svojej písomnej správy a ústnych vyjadrení.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a odvolaním napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu vo výrokoch o zvýšení výživného na maloleté deti (I., III. výrok) a vo výroku o zamietnutí návrhu na zvýšenie výživného (V. výrok) podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil a vo výrokoch o zročnom výživnom na maloletú A. T. a maloletého R. T. (II. výrok, IV. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (VI. výrok) zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

7. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo strán na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky).

9. Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku (ohľadne I., III., V. výroku) je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty matky a otca v odvolaní

10. Podľa ustanovenia § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

11. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Zákon o rodine explicitne nevyžaduje na zmenu súdnych rozhodnutí podstatnú zmenu okolností, napriek tomu, vzhľadom na konštrukciu tejto okolnosti ako výnimky zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, ktorá smeruje k právnej istote, sa vyžaduje, aby k vydaniu nového rozhodnutia došlo len vtedy, ak ide o zmenu závažnejšieho charakteru. Nie je žiaduce a prípustné reparovať právoplatné rozhodnutie pre nepodstatnú zmenu v pomeroch.

12. V zmysle záverov aplikačnej praxe preto treba prihliadať na všetky okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu výživného. Dôvodom na zmenu rozhodnutia však budú len prípady, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov. Relevantnosť zmeny sa zisťuje porovnaním tvrdených a preukázaných nových pomerov s pôvodnými pomermi (významnými z hľadiska určovania vyživovacej povinnosti) tak, ako boli zistené v príslušnom súdnom spise vzťahujúcom sa k predchádzajúcemu súdnemu rozhodnutiu. Tým je odôvodnená požiadavka na dôkladné zistenie skutkovej situácie v rámci konaní o výživnom.

13. Zmenu pomerov možno vymedziť ako zmenu rozhodujúcich kritérií v porovnaní so skutkovým stavom existujúcim v čase predchádzajúcim rozhodnutiu súdu. Z daného vyplýva, že existenciu zmeny, ktorá dosahuje relevantnú intenzitu pre zmenu rozhodnutia, posúdi súd a to porovnaním okolností dôležitých pre určenie výživného a to v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov, čím sa rozumie výrazná zmena tých okolností na strane oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom, ktorá môže spočívať buď v zmene subjektívnych ale i objektívnych skutočností, ktoré súvisia so zmenou v oblasti príjmových pomerov, výdavkov, celkových majetkových pomerov, zmenou potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky, prechodom medzi jednotlivými stupňami školského systému, zmenou zdravotných pomerov, stratou zamestnania, dlhodobou práceneschopnosťou, vznikom novej vyživovacej povinnosti, nadobudnutím spôsobilosti dieťaťa samostatne sa živiť a pod..

14. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že okresný súd v posudzovanej veci správne v súlade s ustálenou judikatúrou porovnal aktuálne pomery na strane maloletých detí i na strane rodičov v porovnaní s prechádzajúcou úpravou výživného

15. Keďže otec si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom plní len v obmedzenom rozsahu (t. j. v sume, ktorá bola určená pôvodným rozhodnutím), pričom v súvislosti s platením výživného nezohľadnil to, že u maloletých detí došlo k zmene pomerov, preto na základe návrhu matky (§ 65 ods. 3 Zákona o rodine) musel o zvýšení vyživovacej povinnosti rozhodnúť súd.

16. Odvolací súd uvádza, že boli splnené zákonné podmienky na zvýšenie výživného na maloleté deti, pretože primárnou zákonnou podmienkou pre určenie (eventuálne zvýšenie) výživného je zabezpečenie oprávnených potrieb oprávnenej osoby, teda v tomto prípade maloletých detí. Je nesporné, že ich oprávnené potreby od predchádzajúcej úpravy výživného, teda od roku 2012 vzrástli, čo je objektívne dané jednak všeobecným nárastom všetkých nákladov, ale nárast nákladov na ich výživu a na uspokojenie ich osobných potrieb sa prirodzene prejavil i v súvislosti s ich vekom a školským zaradením, v súvislosti so zdravotným stavom detí, mimoškolskými aktivitami detí, ich záujmami. Určená výška výživného zohľadňuje i to, že osobnú starostlivosť o maloleté deti zabezpečuje a i v minulosti zabezpečovala výhradne len ich matka, a že táto jej osobná starostlivosť fakticky predstavuje naturálny ekvivalent materiálnej hodnoty, čiastočne zodpovedajúci tomu, čo je otec povinný mu poskytovať vo forme výživného.

17. Tým, že okresný súd uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletých detí zvýšeným výživným odo dňa podania návrhu, realizoval splnenie primárnej zákonnej podmienky pre určenie výživného, ktorou je zabezpečenie časti oprávnených potrieb maloletých detí v rozsahu primeranom životnej úrovni povinného rodiča, teda otca. Je nepochybné, že uvedené výživné pokryje len časť ich nevyhnutných potrieb a na úhrade zostávajúcej časti ich potrieb musí participovať ich matka, pričom korigovanie výdavkov v súvislosti s voľnočasovými potrebami maloletých detí je v plnej réžii matky.

18. Odvolací súd poukazuje na to, že okresný súd správne prihliadol na princíp potenciality príjmov, ktorý výrazne ochraňuje záujmy oprávneného (detí) z dôvodu, aby v rámci majetkových vzťahov odvodených od príslušných osobných rodinnoprávných vzťahov boli uspokojené potreby subjektov

týchto vzťahov, a teda siaha až do tej miery, že umožňuje hodnotiť nielen jeho životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Dôsledkom aplikácie princípu potenciality je, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potenciálneho príjmu, t.j. príjmu pred zmenou výhodnejšieho zamestnania, príjmu, aký by dosahoval vo vyššie ohodnotenej pozícii, z príjmu, ktorý by dosahoval pred skončením pracovného pomeru, resp. vychádza z majetkových pomerov, ktoré by dosiahol v prípade nevzdania sa majetkového prospechu.

19. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom prvoinštančného súdu, že na strane otca neboli preukázané žiadne také závažné okolnosti, ktoré by mu bránili zabezpečiť si vyšší príjem než má v súčasnosti s prihliadnutím na jeho prax vodiča, v dôsledku čoho objektívne môže vykonávať prácu v lepšie ohodnotenej pracovnej pozícii.

20. Odvolací súd zhodne s názorom okresného súdu konštatuje, že je v objektívnych možnostiach a schopnostiach otca (pri využití svojho pracovného potenciálu), získať príjem i v pozícii vodiča, z ktorého by si mohol plniť vyživovaciu povinnosť v zmysle príslušných ustanovení Zákona o rodine.

21. V súvislosti odvolacími argumentmi matky odvolací súd dodáva, že povinnosť obidvoch rodičov rovnako sa starať o výživu dieťaťa neznamena mechanickú rovnosť, ale to, že úhradu potrieb na výživu dieťaťa poskytujú obidvaja rodičia podľa svojich objektívnych schopností a pomeru svojich finančných a materiálnych možností, pričom z obsahu spisu nevyplýva, že by otec vykonával činnosť v oblasti stavebníctva a jedine skutočnosť, že otec získal vzdelanie v odbore stavebníctvo, neodôvodňuje, aby súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal z potenciálneho príjmu osoby vykonávajúcej prácu v tomto odbore.

22. Zároveň súd prvej inštancie správne prihliadol na zmenu pomerov na strane otca spočívajúcu v pribudnutí ďalšej vyživovacej povinnosti na strane otca a na rozsah vyživovacej povinnosti otca k maloletému U..

23. Odvolací súd zhodne s názorom okresného súdu konštatuje, že je v objektívnych možnostiach a schopnostiach otca (pri využití svojho pracovného potenciálu), získať príjem, z ktorého by si mohol plniť (zvýšenú) vyživovaciu povinnosť v zmysle príslušných ustanovení Zákona o rodine.

24. Odvolací súd ďalej zdôrazňuje, že podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred ostatnými výdavkami povinného rodiča.

25. Odvolací súd v posudzovanej veci zistil, že enuciáty (výroky) odvolaním napadnutého rozsudku ohľadne zročného zvýšeného výživného (II., IV. výrok) nemajú zákonom ustanovené náležitosti (atribúty), nie sú určité, preto sú nepreskúmateľné a vo svojej podstate sú nevykonateľné. Z výrokov rozsudkov totiž nie je možné jednoznačne určiť, na ktoré maloleté dieťa sa to-ktoré zročné zvýšené výživné vzťahuje.

26. Odvolací súd ďalej konštatuje, že z odôvodnenia rozsudku okresného súdu nie je možné zistiť, akým spôsobom okresný súd určil výšku zročného zvýšeného výživného, t.j. absentuje výpočet zročného zvýšeného výživného a to zvlášť na maloletú A. a zvlášť na maloletého R., počet mesiacov, počas ktorých bol otec v omeškaní s platením zvýšeného výživného, či okresný súd prihliadol na otcom zaplatené výživné, v akom rozsahu (výške) a to v tom-ktorom kalendárnom mesiaci zvlášť.

27. Podľa názoru odvolacieho súdu jedine súdne rozhodnutie, ktorý má určitý výrok, je primerane odôvodnené, umožní účastníkom konania oboznámiť sa so samotným výsledkom rozhodnutia a umožní im pochopiť dôvody, na ktorých bolo založené. Len rozhodnutie spĺňajúce uvedené podmienky je preskúmateľné v inštančnom postupe, a preto rozhodnutie, ktoré neobsahuje základné atribúty, je možné považovať za závažný zásah konajúceho súdu do práva účastníka na súdnu ochranu, pričom daný zásah v tejto fáze konania (odvolacieho konania) je možné odstrániť len zrušením napadnutého rozhodnutia pre jeho nepreskúmateľnosť.

28. Vzhľadom na uvedené odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu vo výrokoch o zvýšení výživného na maloleté deti (I., III. výrok) a vo výroku o zamietnutí návrhu na zvýšenie výživného (V. výrok) (podľa § 387 ods. 1, 2 CSP) potvrdil a vo výrokoch o zročnom výživnom na maloleté deti (II. výrok, IV. výrok) vrátane závislého výroku o trovách konania (VI. výrok) zrušil (podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP) a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

29. Úlohou prvoinštančného súdu bude rozhodnúť o zročnom zvýšenom výživnom na maloletú A. a maloletého R. zvlášť s prihliadnutím na to, že pri určení výšky zročného zvýšeného výživného (v

prípade, ak dobrovoľne povinný rodič nezaplatil zročné zvýšené výživné pred vyhlásením súdneho rozhodnutia) sa od výšky zvýšeného výživného za kalendárny mesiac odpočíta výška výživného určená súdnym rozhodnutím v čase predchádzajúcej úpravy výživného za kalendárny mesiac (a to aj v prípade, ak povinný rodič pôvodnú výšku výživného nezaplatil, pretože uvedené výživné je možné vymáhať v exekučnom konaní na základe exekučného titulu) a takto určená výška výživného (suma zodpovedajúca rozdielu zvýšeného výživného a predchádzajúcej výšky výživného) sa násobí počtom mesiacov omeškania povinného rodiča so zaplatením zvýšeného výživného.

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

31. V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- Eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletému tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).